75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ЛЮТОГО 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 1, 1968 No. 21. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 31 січня, 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 29-го СІЧНЯ відобрав присягу від нового директора бюджетового бюра Чарлза Дж. Цвіка і перестеріг його, що він мусить навчитися часто говорити „ні, ні," так як маленька дитина вчиться виголошувати „да, да." 42-річний Цвік займає місце Чарлза Л. Шульца, який вернувся до Мерилендського університету та став членом Брукінґського Інституту.

52 ВІДСОТКИ ОПИТУВАНИХ АМЕРИКАНЦІВ гадають, що важливіші є видатки на війну у В'єтнамі, як на відбудову американських міст. Тільки 30 відсотків заявилися за те, щоб радніше видавати гроші на відбудову міст як на війну. 48 відсотків проти 39 підтримують президента Джансона і думають, що ЗДА можуть одночасно видавати гроші на війну і на будову величного суспільства — „на гармати і на масло." 62 відсотки опитуваних проти 24 вірять, що не треба зменшувати видатків на внутрішні потреби, коли ведеться війну у В'єтнамі. Як видко, популярність Президента збільшується.

КОРПОРАЦІЯ ІНТЕРНЕШЕНЕЛ БИЗНЕС МЕШІНС повідомила про випродукування нового компютора модель 85, який може рахувати три рази швидше, як дотеперішній найбільший модель компютор. Новий модель компютора може виконувати всякі інструкції впродовж одної 112.5 мільйонової частини секунди. Ця нова машина - компютор надається до обрахунків різних даних з ділянки дослідів космосу, чого людина не могла б виконати.

В ШІСТЬОХ ПОЛІЦІЙНИХ ОКРУГАХ в Ню Йорку на всіх 123 занотовано в минулому році третину всіх злочинів, що були в цілому місті. Ця третина злочинів була в убогих округах, у так званих міських нетрах. З цього виходить, що поборювати злочини треба б економічним і освітнім піднесенням цих злочинних округ. В багатших округах число злочинів в 1967-му році виносило 219; 302, а в убогих округах воно становило 9,368; 7,219; 7,830. Треба збільшити число варстатів праці та подбати про навчання дітей, що ними не цікавляться батьки.

НЮЙОРКСЬКІ КОМУНІСТИ ПЛЯНУЮТЬ видавати новий щоденник, який мав би називатися „Дейлі Ворлд" і який мав би бути наступником „Ди Воркер." Комуністичний щоденник „Дейлі Воркер" припинив появлятися ще в 1958 році, і тепер він виходить два рази в тижні під назвою „Ди Воркер." Все майно і всіх передплатників цього комуністичного часопису має перебрати Лонґ Вю Пеблішінґ Корпорейшен, яка має видавати „Ди Дейлі Ворлд." Сподіваються зібрати один мільйон долярів, вже зібрали чверть мільйона, і сподіваються 1-го травня видати перше число нового щоденника. Комуністи хочуть стягнути до себе не самих марксистів, але і всю лівицю: „Треба чогось нового, щоб об'єднати старих лівих із новими лівими," — кажуть комуністи.

У СВІТІ

АМЕРИКА БУЦІМ-ТО ПОВІДОМИЛА ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ, що вона не вимагає в заміну за припинення бомбардування Півн. В'єтнаму, щоб той припинив узагалі перекидування всіх людей і виряду до Південного В'єтнаму, а тільки, щоб Північний В'єтнам не витягав „надзвичайних користей" з нової ситуації, як ось перекидання цілих бригад і дивізій, як це діється тепер, у приготовлюванні наступу проти північних уфортифікованих провінцій. Таким чином Америка буцім-то погоджується на продовжування наземної війни у Південному В'єтнамі „в обмежених розмірах", якщо водночас велись би мирові переговори „з виглядами на успіх".

КОНФЛІКТ З ПІВНІЧНОЮ КОРЕЄЮ З ПРИВОДУ СХОПЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРАБЛЯ „ПУЕБЛО" З 83-МА ЧЛЕНАМИ ЗАЛОГИ ВІДБИВСЯ голосним відгуком у Сенаті. Голова республіканської меншости в Сенаті Еверетт Дірксон перестеріг, щоб Уряд не слухав „угодівців" в цій справі. Інші сенатори домагались, щоб переведено слідство, хто властиво завинив у тому, що „Пуебло" плив без летунської та морської охорони і чому не вислано йому негайно на поміч літаків, коли він просив радіо-сиґналами дати йому допомогу. Але голова демократичної більшости в Сенаті Майкел Менсфілд звертав увагу, щоб задля престижевих мотивів не вштовхати Америку в нову війну.

СОВ'ЄТСЬКИЙ СОЮЗ ЗАПРОПОНУВАВ ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ДОГОВІР про відмову від вживання збройної сили в обопільних взаєминах. Совєти хочуть ніби-то „нормалізування" взаємин з Західньою Німеччиною, в заміну за її ствердження, що Західній Берлін не є інтеґральною частиною Західньої Німеччини та що поруч із трьома західніми залогами у Західньому Берліні повинна прийти туди ще залога совєтська. Три західні альянти заявили, що на таке не погодяться.

ФРАНЦУЗЬКА СТРАТЕГІЯ НАСТАВЛЕНА НА ОБОРОНУ ПРОТИ МОЖЛИВИХ АТАК з будь-котрої сторони — заявив президент Шарль де Ґолль у промові у військовій Академії — Еколь Мілітер. Де Ґолль покликався на прецедент з часів Людвика XIV з 17-го ст., коли тодішній маршал Себастієн Вобан фортифікував супроти Піренеїв, Альп, Бельгії і Англії. Франція, мовляв, не відмовляється від західніх союзників, але приготовляє свій арсенал атомової зброї так, щоб у випадку потреби можна було нею поцілити кожного напасника.

У ПАРИЖІ ВІДБУЛИСЯ РОЗМОВИ між представниками Західньої Німеччини й Юґославії про відновлення повних дипломатичних взаємин, перерваних у 1957 році. Річ ішла про те, щоб комунікат у цій справі не вразив ані німецьких націоналістів, які противляться дипломатичним взаєминам з державами, що водночас визнають Східню Німеччину, ані східньо - німецьких комуністів, які бояться, що інші комуністичні країни „продадуть" їх західньо - німецьким „імперіялістам".

НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ПІДАРКТИЧНІЙ БАЗІ НА ҐРЕНЛЯНДІЇ ВЛАШТОВАНО станицю проти діяння радіяції, яку розсівають частини 4-ох атомових бомб, які розбилися, коли великий американський бомбовик Б-52 розбився 10 днів тому об грубий лід недалеко Ґренляндії. Стверджено вже, що ті бомби не пробили були льоду і не пірнули в море. Знайдено докази, що всі чотири бомби розтріскались, однак ніодна з них не вибухла, бо не були заряджені. Все ж, радіяція наступила з пилу плютонію, складової частини атомових бомб. Коли б вдихнути такий пил — можна дістати рака віддихових проводів і легенів. Спеціяльні апарати міряють ступінь радіяції.

ТЕРОРИСТИ ЗАХОПИЛИ ЧАСТИНУ АМБАСАДИ ЗДА В САЙҐОНІ НА 6 ГОДИН

Сайґон. — Від 3-ої над раном до 9-ої години ранку в минулий вівторок 30 січня (в Південній Азії була тоді вже середа 31 ц. м.) ближче неозначене число комуністичних повстанців-терористів, одно з так званих самогубних повстанських з'єднань в'єтконґу, вдерлися на терен американської амбасади в Сайґоні і звели 6-тигодинний бій із американською військовою поліцією та морськими піхотинцями, поки напасники не вигинули, або втекли. Деякі напасники пролізли на окружений муром терен амбасади крізь діру, що її вирвано у мурі динамітом, інші перебились крізь головну браму, промостивши собі шлях силою: вони вбили вогнем з автоматів військових поліціянтів, що стояли на брамі й берегли будинок та вдерлися на партер головного 8-миповерхового будинку, з вікон якого боронились проти атакуючих американців. З уваги на нічну пору не було нікого в будинку амбасади, за винятком полк. Джорджа Джекобсона, який мешкає в невеличкому будинку позаду амбасади. Один з військових поліціянтів кинув названому полковникові через вікно автомат і полк. Джекобсон застрілив одного терориста, який — хоч уже ранений вдерся до того будинку і стріляв до полковника. Гелікоптерами підвезено морських піхотинців і скинено їх з парашутами на терен амбасади. Також із вулиці військо заатакувало напасників в амбасаді, однак снайпери стріляли до атакуючих з дахів сусідніх домів. Щойно в 6 годин пізніше очищено головний будинок і ввесь терен амбасади від напасників: частина головного будинку здемольована, подвір'я і квітники довкола амбасади подобали на важке побойовище, засіяне трупами і раненими. Згинуло сім американських військовиків та підраховано 17 трупів напасників, але не є виключене, що деякі з загинулих були членами місцевої служби амбасади. В тому самому часі у Сайґоні терористи заатакували цілий ряд військових будинків, між ними президентський палац. Водночас загони терористів в'єтконґу з добрим військовим вишколом заатакували який десяток більших і менших міст у Південному В'єтнамі, деякі з них піддавши безпосередньо перед своєю атакою мінометному й ракетному бомбардуванню. Найбільше шкоди заподіяно в другому після Сайґону найбільшому місті Південного В'єтнаму, в Дананґу, де знищено на летовищі 4 американські бомбовики-джети типу „Фантом" і 2 джети типу „Інтрудер" та пошкоджено 18 інших літаків різних типів. Бої на терені Дананґу велися цілу ніч. Найбільший успіх комуністичні терористи мали в місті Контум, також столиці одної провінції, де вони захопили були поштовий уряд і різні інші державні будинки та заатакували головну кватиру південно-в'єтнамської армії. Всі ці атаки комуністів були надзвичайно дбайливо підготовані й скоординовані і в більшості випадків, як ось у Сайґоні, заскочили американські й південно-в'єтнамські власті цілком несподівано. Цьому моментові заскочення комуністи завдячують головні успіхи. Число вбитих американців у тих атаках комуністів впродовж одної ночі нараховують на яких 50 плюс коло 100 ранених, а число вбитих і ранених південно-в'єтнамських державних вояків було куди більше. Число комуністичних жертв обраховують приблизно на 500, але за одним із найперших американських коментаторів — „це була дуже низька ціна, заплачена за той важкий удар, що його нанесено південно-в'єтнамському престижеві". Згаданий вгорі полковник Джекобсон висловлювався з найбільшими похвалами про хоробрість американських вояків, але всі американські кореспонденти в Південному В'єтнамі звертають увагу також на фанатизм і надзвичайну завзятість тамошніх комуністів. Північно - в'єтнамське радіо проголосило, що атака в Сайґоні й інших містах була „карою" на американців і південно-в'єтнамців за відкликання перемир'я, передбаченого на 30-31 січня ц. р.

Про атаку на американську амбасаду в Сайґоні й інші міста в Південному В'єтнамі, із них проти сім провінційних столиць, наспіли до Білого Дому впродовж ночі 25 докладних звідомлень із Сайґону, так, що Президент був негайно поінформований про всі ті події. Президент відбув вночі з вівтірка на середу нараду з державним секретарем Діном Раском, секретарем оборони Робертом МекНамарою,, його наступником К. Кліффордом, головою шефів об'єднаних штабів генералом Ерл Вілером і Волтом Ростовом.

Один член залоги корабля „Пуебло" помер в комуністичному полоні

Вашинґтон. — Американські власті дістали вістку — мабуть від мадярської амбасади при Об'єднаних Націях, бо комуністична Мадярщина має безпосередній контакт з Північною Кореєю, що помер один з членів залоги корабля „Пуебло", що його північні корейці схопили разом із 83-ма членами залоги тому 10 днів. Перші вістки про ту подію зразу згадували, що під час захоплювання комуністами того корабля один член його залоги був важко ранений, бо втратив ногу, і що й ще один зазнав важкого поранення. Американські військові кола здогадувались, що капітан казав в останній хвилині знищити вибуховими матеріялами прецизійні секретні споруди того корабля, ціллю яких було перехоплювати ворожі сиґнали. Зрештою — справа відзискання того корабля і його членів залоги, мабуть, не пішла вперед, хоч дипломатичні розмови продовжуються ввесь час. Індонезія і Японія активно заанґажовані в тих дипломатичних заходах.

Прихильники Рокефеллера за його згодою ведуть виборчу кампанію

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Прихильники нюйоркського губернатора республіканця Нелсона А. Рокефеллера повідомляють, що вони за згодою Рокефеллера ведуть виборчу кампанію в тому напрямку, щоб виборці вписували прізвища нюйоркського губернатора на виборчих картках у правиборах в стейті Ореґон, які відбудуться в травні ц.р. Рокефеллер досі заявив, що він підтримує кандидатуру мишиґенського губернатора Джорджа Ромні, і тому не братиме участи в перших правиборах — в Ню Гемпширі (березень) і у Висконсині (квітень). Та нюйоркський губернатор заявляє тепер, що якби Ромні програв ці перші правибори, тоді він буде брати участь у правиборах, щоб виявити свою популярність та здобути номінацію на Крайовій Конвенції.

У 50-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Губернатор Каліфорнії проголосив роковини 22-го січня „Днем Української Незалежности"

Губернатор Роналд Ріґен з Каліфорнії вручає українській делеґації від Відділу УККА на Північну Каліфорнію проклямацію „Дня Української Незалежности" в день 22-го січня 1968 р.. На фото (зліва): п-а М. Черепенко; прот. о. І. Гончарів, укр. православний парох; п. М. Цар, голова; п. Ю. Шулежко, заст. голови, п-і І. Андрус; посол д-р Е. Крендел; губернатор Роналд Ріґен (сидить); о. д-р А. Микита, укр. католицький парох, та інж. Ю. Маренін, секретар.

Сан Франсіско, Каліф. (Ю. М.). — Цього року з нагоди Золотої Річниці проголошення незалежности і соборности української держав,и, губернатор Каліфорнії Роналд Ріґен прийняв українську делеґацію дня 22-го січня 1968 р. та підписав проклямацію, проголошуючи цей день „Днем Української Незалежности" в Каліфорнії та закликуючи всіх громадян до урочистого святкування. Делеґацію очолив п. М. Цар, голова місцевого Відділу УККА в Сан Франсіско, а співучасть взяли: п. Ю. Шулежко, заст. голови Відділу УККА та голова парафії св. Михаїла; інж. Ю. Маренін, секретар Відділу УККА та провідник української радіопраграми; прот. о. І. Гончарів, від Української Православної Церкви; о. д-р А. Микита від Української Католицької Церкви; п-і І. Андрус від української радіопрограми; п-а М. Черепенко від МУН. Підписуючи проклямацію, губернатор Ріґен побажав, щоб „День Української Незалежности" в короткому часі став днем української держави. Це перший раз в історії життя української громади на терені цього стейту, де ми були свідками величавого історичного акту стейтового провідника та його законодавчих палат. Хоч такі намагання перед попередньою адміністрацією губернатора Бревна відбувалися, то ми завжди діставали різні правні основи чемної відмови. В дружній розмові губернатор Ріґен висловив своє повне знання і розуміння української справи і сказав, що це його друга зустріч з українцями. Першу він мав останнього тижня у Філядельфії, де і дістав на пам'ятку українську артистичну вазу. Делеґація вручила губернаторові різьблену тарілку українського стилю та книжку „Україна і Росія" д-ра М. Стахова. На прощання делеґація, дякуючи своєму губернаторові побажала в майбутньому його зустрічати в Білому Домі.

Акт проголошення Українського Дня губернатором попередила відповідна резолюція на звичайній сесії Леґіслятури в дні 16-го січня ц. р. на внесок стейтового посла д-ра Е. Крендела (республіканця з Сан Хозе). Рівночасно вище згадана делеґація була запрошена сенатором Д. Шмицом, республіканцем з Орандж кавнті (околиця Лос Анджелес), на сесію сенату дня 22-го січня ц. р., де була свідком затвердження сенатом резолюції проголошення Дня Української Незалежности в стейті Каліфорнії. Резолюцію прийнято одноголосно 32-ма сенаторами. Після сесії поодинокі сенатори знайомилися з делеґацією та цікавилися українською справою. З цієї нагоди українська делеґація також вручила сенаторові Шмицові книжку „Уразливі Росіяни" написану д-ром Л. Добрянським.

Екзекутива теперішнього Відділу УККА в Північній Каліфорнії вклала дуже багато праці, що увінчалася повним успіхом. Першим кроком до цього була делеґація в складі: мґр О. Кладко, орг. реф. Від. УККА; інж. З. Зубрицький, касир Від. УККА та голова місії св. Володимира в Сан Хозе; і інж. Ю. Маренін, що відвідала посла д-ра Крендела та дістала його згоду внести резолюцію до стейтової Леґіслятури. Перед тим члени делеґації добре зорієнтували д-ра Крендела з українськими справами та подарували йому книжки „Україна і

(Закінчення на стор. 4-ій))

П'ятидесятиліття Великої Української Революції в Денвері, Колорадо

Губернатор Колорадо Джан Лов підписує проклямацію „Дня Української Незалежности" За ним стоять (зліва): інж. М. Кальба, мґр Іван Костюк, Одарка Фіґлюс, о прот. Теодозій Діятелович, пані М. Роджерс, П. Олексієнко.

Для відзначення 50-ліття Української Революції та Самостійности створено Екзекутивний комітет з представників усіх організацій: Мирослав Кальба — голова комітету, Іван Костюк — перший заступник, Петро Олексієнко — другий заступник, Степан Орищин — секретар, Іван Вензівський скарбник.

Почесні члени комітету: сенатор Пітер Домінік, о. Павло Смаль, о. Теодосій Діателович, полк. Стефан Глушко.

Членів комітету приймали на авдієнціях мейор міста Денверу Том Каріґан 15-го січня та губернатор стейту Колорадо Джон Лов 17-го січня 1968 р. Обидва лідери міста Денверу і стейту Колорадо видали проклямації про святкування Української Самостійности. Губернатор Джон Лов окремим декретом проголосив день 22-го січня 1968 р. Днем Самостійности Української Народної Республіки. 16-го лютого 1968 р. о год 6-ій вечора в залі готелю Космополітен в Денвері відбудеться святочний бенкет. На бенкет запрошено губернатора, мейора, конґресменів та представників інших національностей стейту.

На бенкеті промовлятиме полк. Стефан Глушко — сучасник Великої Української Революції і дійсний учасник Українських Визвольних Змагань. Від почесних і визначних гостей головним промовцем буде сенатор Пітер Домінік.

В мистецькій частині з сольоспівом виступить співачка Іл Мацюк. Дебютує учениця школи Мері Крест панна Христина Кузьмич з грою на фортепіяні. Квитки на бенкет набувати в членів комітету.

Т. К.

Маніфестаційне святкування Золотого Ювілею в Дітройті

Дітройт, Миш. — З участю 2 200 осіб у великій авдиторії „Форда" тут відбулось 28 січня маніфестаційне святкування 50-ої річниці відновлення української державности в формі Української Народної Республіки. Головну промову виголосив гість із Канади, сенатор Павло Юзик. Промовляли також від Комітету святкування Антін Батюк і радна міста п-ні Маруся Бек. У мистецькій частині виступали: Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під дириґуванням Григорія Китастого, Капеля Бандуристок Осередку СУМА під дириґуванням Петра Потапенка, хор „Трембіта", під керівництвом д-ра Богдана Кушніра, деклямувала п-ні Катря Бранка-Кривуцька. Свято було влаштоване Ювілейним Комітетом, складеним з представників 2 Відділів УККА. Серед приявних було багато молоді в сумівських і пластових однострояx. Докладніше про це надзвичайно вдале і будуюче свято в одному з наступних чисел „Свободи".

Українці Торонта величаво відзначили Золотий Ювілей УНР

Торонто, Канада (ЄВ). — В неділю, 28-го січня 1968, українці цієї метрополії величаво відзначили 50-річчя проголошення повної державної незалежности і суверенности Української Народної Республіки, влаштувавши з цієї нагоди велику імпрезу в Месей Гол. Програму Свята, що його влаштував місцевий Відділ Комітету Українців Канади, започатковано співом канадійського гимну. Відкрив Свято голова КУК у Торонті д-р Осип Бойко. Промовляли (по черзі їх виступу): репрезентант міста Марґарет Кемпбелл, представник ЗЧ ОУН мґр. М. Сосновський, президент УНР в екзилі Микола Лівицький, лідер Опозиції Роберт Ф. Ніксон та редактор Іван Вараниця. У мистецькій частині програми виступали: Мішаний хор Філії ОДУМ в Торонті під дириґентурою Валентини Родак і в супроводі ансамблю бандуристів ім. Г. Хоткевича, баритон Ігор Заїка Воєвод при фортепіяновому супроводі Антоніни Ярошевич, яка акомпаніювала також іншим солістам, піяніст Ярослав Сенишин, сопрано Стефа Федчук, тенор Павло Радко, танцювальний ансамбль філії УНО „Калина" під мистецьким проводом С. Джуґана, тріо: Стефа Федчук, Павло Радко і Ігор Заїка Воєвод. Хор Осередку СУМ „Діброва" під дириґентурою Василя Кардаша та при акомпаніяменті Галі Безхлібник. Члени молодечих організацій МУНО, ОДУМ, ПЛАСТ, СУМ, СУМК і УКЮ виконали інсценізацію. Свято закінчено співом українського національного гимну.

Президент сподівається, що в 1969 році американці дістануться на Місяць

Вашинґтон. — Президент Джансон потвердив надію, що американці в 1969-му р. здобудуть Місяць. Президент закликає не залишати дослідів космічних просторів, хоч минулого року Конґрес значно зменшив був видатки на цивільні досліди космосу. Цього року Президент в бюджеті запропонував меншу суму для Національної Аеронавтичної і Космічної Адміністрації — 4.6 більйона дол., на 1.6 більйона дол. менше, як в 1966-му році. Цей бюджет на космічну програму на 1969-ий рік є найменший в останніх п'ятьох роках. Але в найближчих 1969, 1970 і 1971 роках незначні фонди будуть призначені на це, щоб продовжувати досліди на Місяці після того, як вдасться здобути цю плянету, та щоб підготовити лет астронавтів до плянети Марса, який повинен відбутися десь за 10 років. Але Конґрес не захоплюється так цими плянами дослідів космосу, як Президен. Конґресмени заявляють, що і цього року зменшать запропоновані Президентом витрати на космічні досліди принаймні на 100 до 200 мільйонів дол. в бюджеті на 1969-ий рік. Досліди Марса спочатку будуть вести тільки за допомогою інструментів, як це тепер діється з дослідами Місяця.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

186-більйоновий бюджет

Щорічний бюджет З'єднаних Держав — це грубезна книга, пізнання якої вимагає довгого часу фахових студій. Найсумніша у таких студіях свідомість, що все одно більшість поданих у тому бюджеті цифр, оцінки, на які вони сперті, та висновки бюджетового аналітика мають тільки гіпотетичне значення, бож той запропонований бюджет стосується часу від 1 липня 1968 по 1 липня 1969 року, себто складений на півтора року вперед, коли ніякий пророк не всилі передбачити, які політичні й економічні зміни можуть зайти в міжчасі.

Тому всі найперші коментатори обмежуються загальниками. Це — найвищий бюджет в історії Америки та всього світу. Уперше теж в історії американського державного бюджетування зголошено об'єднаний бюджет всіх ресортів державної адміністрації, всупереч дотеперішній традиції зголошування бюджету трьома „пайками". Третя характеристична риса та, що Президент уперше признав: „Ми устійнили вимоги за принципом першенства. Ми не всилі зробити все, що хотіли б". Таким чином Президент трохи обмежив своє попереднє твердження щодо одночасної економічної політики, „гармат і масла". Призначивши 79,800,000.000 дол. на цілі оборони, із них 26,300,000.000 на В'єтнамську війну, отож 3 більйони більше на військові цілі, як у минулому році, Президент правильно поставив ці видатки на перше місце. Передбачені збільшені видатки на вдосконалювання атомової і ракетної зброї та на продукцію наймодерніших суперсонічних літаків і ракет з кількома атомовими „головками" — виявляють ствердження невтішного факту, що у світі перегони у зброєнні продовжуються. Однак і та велетенська сума близько 80-ох більйонів долярів на оборону дуже оптимістична, бо не бере, наприклад, зовсім на увагу ані теперішньої корейської кризи, ані вірогідних інших подібних криз.

Добре, що Уряд хоче мати поважні суми на вишкіл безробітних, на боротьбу проти злочинства, на очищення повітря і вод, навіть на відпочинкові місця (63 мільйони) і на „зразкові міста" — але на всі ці видатки немає покриття. Президент вимагає схвалення того нового додаткового податку, що „застряг" у Конгресі в минулому році, і узалежнює від прийняття такого податку „тільки" 8-більйоновий дефіцит. В противному випадку буде дефіцит на 20 більйонів дол., — що проймає дрожем усіх тих, які утотожнюють здорову державну економіку і здорову валюту передусім із зрівноваженим державним бюджетом.

Американські комуністи

Орган ЦК КПСС „Правда" з 21 січня опублікував на першій сторінці повідомлення про „наради активістів комуністичної партії ЗДА". У тій замітці сказано, що „понад 200 активістів з'їхались до Ню Йорку і вирішили підтримати пляни видання щоденної марксистської газети в ЗДА. Для цього ухвалили зібрати на фінансування видання один мільйон долярів і добиватись щоденного накладу газети в 10 тисяч примірників". Зазначено також, що генеральний секретар компартії Гес Голл сказав, що „підтримка цієї газети повинна стати головним завданням комуністів, вирішальним фактором у підтримці широкого народного руху".

Які висновки з такого повідомлення, передрукованого „республіканською" пресою в СССР, зробить вдумливий читач? Найперше: що ж це за „масовий рух" комуністів у ЗДА, коли вони і досі не мають своєї щоденної газети, а якщо матимуть, то будуть добиватись, щоб її наклад осягнув . . . 10 000 примірників? Постає й друге запитання: чи дійсно можна в американських умовах життя і оплати персоналу — журналістів, синдикованих друкарів, паперу, друку, пошти, розсилання газети і т. п. — видавати щоденник, навіть маючи один мільйон долярів у запасі? Ні, не можна, тим більше, що треба буде ще й добиватися накладу в жалюгідні 10 тисяч примірників.

Ще за Сталіна в Україні показували якийсь час кілька фільмів великого американського кінорежисера і актора Чарлі Чапліна. У фільмі „Вогні великого міста" глядачі бачили натовпи безробітних на вулицях: всі ті безробітні були вдягнені краще, як совєтські не то звичайні робітники, а навіть учителі та лікарі! Хтось із „вождів" помітив захоплення глядачів самим виглядом американських безробітних, і фільм був знятий з екранів, бо викликав цілком протилежну реакцію у „щасливих" громадян СССР. Таку ж реакцію у вдумливого підсовєтського читача викличе і повідомлення про американську комуністичну партію з її „масовим рухом" і заплянованим щоденником . . . Здорова американська спільнота відкидає комунізм, який лише нищить і руйнує — замість будувати.

А. Заплітний

КОНВЕНЦІЇ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ

Під конвенціями про права людини розуміємо звичайно міжнародні угоди про народовбивство, невільництво, конвенцію про примусову працю та про політичні права жінок.

2-го листопада 1967 р. Сенат ЗДА ратифікував додаткову конвенцію про невільництво. Залишаються я для полагоди конвенція про примусову працю і політичні права жінок, які напевно будуть схвалені в 1968 році. Конвенція про народовбивство лежить у Сенаті вже 17 років. Уряд не настоює на її ратифікації тому, що не хоче допустити до великих дебат на цю тему, знаючи, що всі обвинувачення й докази будуть звернені проти Москви та її злочинів у цій ділянці. Про народовбивство була стаття в „Свободі" на початку 1967 р.

Першою конвенцією, яка чекає на свою ратифікацію в Сенаті ЗДА, є міжнародна угода про заборону примусової праці, яку схвалила міжнародна робітнича конференція на своїй 40-ій сесії в Женеві 25 червня 1957 р.

Ця угода складається зі вступу та 10 артикулів. Найважливішими є перші два артикули. Згідно з першим з них, кожна держава, яка приступить до цієї конвенції, зобов'язана не використовувати примусової праці: а. „як засобу політичного примусу і виховання або, як кари за вияви політичних і ідеологічних поглядів, які стоять в опозиції до існуючих політичних, суспільних та економічних систем; б. як методи мобілізації та стосування примусової праці як засобу для осягнення будь - яких економічних плянів; в. як засобу втримувати серед робітників дисципліну; г. як кари за участь у страйках; ґ. як засобу расової, суспільної, національної та релігійної дискримінації".

В артикулі 2-му сказано, що „кожна держава, яка приступить до цієї конвенції, зобов'язується негайно заборонити і скасувати всі прояви, що вказують на примусову працю в цій державі.

Дальші артикули займаються процедуральни м и справами, приступленн я м, ратифікацією та виступленням. Про це належить повідомити по 10 роках генерального директора Міжнародної Робітничої Організації та генерального секретаря ОН. Якщо такої заяви не зложено протягом 11-го року, то вона зобов'язує на дальших 10 років.

Треба згадати, що ініціятива схвалення тієї конвенції вийшла від робітничих американських організацій, які вклали найбільше труду і заходів, щоб вона стала зобов'язуючим міжнародним правом. Постанови тієї конвенції цілком покриваються з духом і буквами 13-ої поправки до Конституції ЗДА, в якій сказано: „Ані невільництво, ані примусова праця, хібащо вона є карою за кримінальний злочин, що за нього когось правно засуджено, не можуть існувати в ЗДА ні в якому іншому місці, де вони мають юрисдикцію".

Цієї конвенції дотепер не ратифікували СССР, Україна, Білорусь і сателітні держави з цілком зрозумілих причин: увесь політичний, суспільний і господарський стан цих країн спирається якраз на стовпах, що їх конвенція наказує усунути.

Другою конвенцією, яку візьмемо під розгляд, буде конвенція про політичні права жінок. Її схвалили Загальні Збори ОН 17 грудня 1952 року. Вона складається зі вступу і 10 артикулів.

В перших трьох артикулах постановлено, що жінки управнені нарівні з чоловіками до голосування при всяких виборах, що вони можуть бути вибрані до всіх публічних установ та бути урядовцями в усіх виборних і в таких установах, які походять з номінації органів влади даної країни.

Під час нарад в ОН всі промовці були згідні в тому, що „публічні уряди" і „публічні функції" в артикулі 3-му не мають застосування до військових справ і тому немає потреби згадувати про них у конвенції.

Дальші артикули займаються процедураль н и м и справами.

Всі постанови цієї конвенції проведено в життя, у теорії і практиці в 19-ій поправці до конституції ЗДА. Вони не вносять нічого нового до американського законодавства.

До конвенції про політичні права жінок приступила 51 держава, а конвенцію про примусову працю ратифікувало 75 держав.

Третьою є додаткова конвенція про невільництво, торгівлю невільниками та інституції і практики, подібні до невільництва. Її схвалено 7 вересня 1962 р. ЗДА ратифікували її за президента Гувера.

Додаткова конвенція виразно підтягнула під невільництво: а. поруку своїм тілом за сплату боргу якійсь особі; б. віддавання жінки без її згоди в подружній стан за грошовою або іншою підплатою батькам або її родині; в. подружні умови, заключені в імені малих дітей; г. трактування вдів як частини спадку по померлому; д. кріпацтво.

Караним є не тільки саме купно і продаж, але кара спадає на всіх осіб, які беруть участь в перевоженні невільників. Якщо йдеться про кріпацтво, то всі його ознаки помічаємо в сучасній колгоспній системі. Кріпак не працює на своїй власній землі, не має права розпоряджатися плодами своєї праці, а найважливіше, не може змінити свого статусу, тобто вийти з колгоспу, коли цього забажає.

На день 1 січня 1967 р. цю додаткову конвенцію ратифікувало 68 держав. Між ними є СССР, Україна, Білорусь та інші країни комуністичного бльоку.

ЗДА повинні якнайскоріше ратифікувати згадані конвенції, а також конвенцію про народовбивство, тим більше, що на їх внесок у 1948 р. Загальні Збори Об'єднаних Націй схвалили Універсальну Декларац і ю Прав Людини, а зазначені вище конвенції є тільки докладнішим описом цих людських прав. Вони ні в чому не противляться американським законам та Конституції ЗДА.

Ратифікація заохотить інші держави прийняти їх. Вона поставить їх у ліпшу моральну позицію всюди там, де вони взяли б в оборону права людини. Тепер зміст цих конвенцій є фактичним описом та посереднім моральним осудом комуністичної системи, але при змінених обставинах права людини в комуністичному бльоці можуть стати більше вибуховою та нищівною зброєю, як атомові бомби.

Очевидно, ЗДА зможуть користуватися цією зброєю доти, поки самі постанови цих конвенцій не зроблять у себе зобов'язуючим правом. Представники амери-

(Закінчення на стор. 3-ій)

І. Лучишин

ЕКСПАНСІЯ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

Комуністичні диктатори в сателітних державах виконують накази Москви

Режими в сателітних країнах Совєтського Союзу багато в чому різняться від совєтського режиму. Наприклад, Югославія має у західньому світі марку нібито найліберальнішої комуністичної країни. А проте, у деяких випадках Бео г р а д все ще виконує вказівки червоної Москви. В чому таємниця?

Бо в кожній сателітній комуністичній країні державну владу має монопольна комуністична партія, яка, щоб вдержати цю владу в своїх руках, змушена постійно обманювати народ, за зразком КПСС. Комуністичні диктатори сателі т н и х держав здають собі справу з того, що їх давно вигнали б із їхніх країн, якби вони не мали головного і єдиного захисника — Москви.

Є безперечним фактом, що комуністичні диктатори в Москві, в Польщі, Румунії та Югославії завжди один одного підтримують, коли йдеться про панування монопольних комуністичн и х партій, як у Москві, так і в сателітних країнах. Наприклад, коли югославсь к и й учений - демократ Михайло Михайлов виступив з гострою критикою російсь к о ї комуністичної диктатури в своїм творі „Московське літо 1964 р.", то на інтервенцію совєтського посольства диктатор Тіто звелів Михайлова арештувати. Цей учений і досі карається в югославській тюрмі.

Москва цензурує югославські підручники

На початку листоп а д а 1967 р. в Югославії знято з обігу університетський підручник після того, як у Москві його гостро скритикували. Це наукова праця д-ра Станіса Костіца п. з. „Міжнародні взаємини і міжнародне право".

На цю книжку югославська влада звернула увагу щойно після того, коли в московському журналі „Вопросы Истории" була опублікована стаття совєтського історика Ніколая Яковлева, який обвинуватив югославського автора в антисовєтській пропаганді. Совєтському історикові не сподобалася оцінка пакту між Гітлером і Сталіним про розподіл Польщі між Німеччиною і СССР.

Формально цей підручник усунула з обігу університетська комісія в Загребі, хоч мав він в Югославії позитивну наукову оцінку. В рішенні університетської комісії рішальну ролю відіграла московська опінія, яка власне вплинула на те, що наукові критерії мусіли уступити місце політичному тискові Москви.

Тепер в Югославії відбувається дискусія у зв'язку з „ворожим насвітленням історії СССР" в іншому підручнику історії, призначеному для 8-ої кляси народної школи, що його написав Д. Грубац. Партійні критики добачили в цій книжці протисовєтські мотиви, що виявилися в трактуванні гітлерівсько - сталінської угоди та її погубних наслідків для балтійських держав, силоміць анектованих до СССР. Також і тут критерій ворожости московського імперіялізму затьмарив історичні факти.

Москва опанувала інформаційну службу індійського уряду

Як відомо, в Москві створено окрему, нібито недержавну пресову й інформаційну агенцію під назвою „Новості", за зразком існуючих світових агенцій.

З угоди, підписаної агенцією „Новості" та індійським урядом, видно, що Індія зобов'язалася перебира т и від „Новостей" увесь совєтський фото - інформаційний матеріял для індійської преси і для закордонних кореспондентів в Індії.

Від певного часу „невтральність" індійського уряду характеризується тим, що його становище до всіх важливих питань міжнародної політики визначається становищем Москви.

Москва зміцнює своє панування на Кубі

Як подає швайцарс ь к а преса, від вересня 1967 року большевики почали посилено розбудовувати на Кубі, в околиці Ісля де Пінос на південь від Гавани, бази для підводних човнів. З цієї місцевости виселено частину населення у глибину країни, а залишені населенням мешкання зайняло совєтське військо.

Одночасно з цією совєтською військовою інвазією у пристані Тарафа, на північній провінції Камані, виладувано неозначену кількість далеко- і середньосяжних ракет. Очевидці ствердили, що кожна з цих ракет у два рази довша, як телеграфічний стовп.

У пристані Гавана протягом двох останніх місяців безупинно виладов у ю т ь скрині п'ятиметрової довжини. Здогадуються, що в них запаковано частини літаків МІГ-21, призначені для транспортування ракет.

Упродовж кількох тижнів причалили до приста н е й Марісль, Гавана і Пінар дель Ріо 14 совєтських кораблів з совєтським військом.

Хорватська закордонна політика?

При крайовому у р я д і Хорватії створено недавно Раду для закордонних стосунків. Президентом цього політичного органу став Вєкослав Прпіц, що свого часу був директором югославської пресової агенції Танюк, а пізніше югославським послом у Брюсселі і Відні.

Як відомо, Хорватія віддавна домагається співрішальних прав не тільки у внутрішній ,але також у закордонній політиці. Створення окремого органу для закордонної політики Хорватії — це свого роду прецедент і для інших автономних республік Югославії. Це — шлях до їх політичного усамостійнення.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ СПРАВДІ НАЇВНІСТЬ?

В числі з 23 січня „Свобода" вмістила на першій сторінці повідомлення про передачу У Тантові і Голдберґові в Об'єднаних Націях матеріялів про СКВУ з пропозицією створити спеціяльну комісію ОН для дослідів гноблення поневолених націй у СССР, піддержати змагання до волі тих націй, допустити еміґрантів для репрезентації в ОН поневолених націй. Немає сумніву, що Редакція вважає ті всі заходи доцільними і здійсненними, коли не подає до них ніяких неґативних коментарів.

Інакше ставиться Редакція „Свободи" до заяви 35-ти професорів, яку видруковано на 3-ій сторінці того ж числа і яку також доведено до відома міжнародних чинників. В передовиці називається цю заяву „наївною", мовляв, лише наївний може надіятися, що вона принесе будь - які корисні наслідки.

Я не відважився б назвати декларацій СКВУ і дезидератів, переданих ОН, наївними, хоч, дивлячись на речі об'єктивно, постуляти з заяви професорів мають більші шанси на здійснення, як постуляти СКВУ. Різниця між ними та, що коли постуляти декларації СКВУ є максималістичні, домагання професорів є мінімалістичні. На мою думку, обидва постуляти є нині нездійсненні. Але з того не виходить, що їх не слід ставити. Що більше, вони не тільки не суперечать, але радше доповнюють один одного. Є вони радше виявом зрілости нашої політики, яка повинна вживати всіх можливих заходів, що можуть у певних обставинах, коли не нині, то завтра, досягти ціль.

Невідповідним було теж у названій передовиці ствердження, що це тільки „невеличка" група професорів має такі „наївні" ідеї. Тридцять п'ять підписів наших визначних учених — це поважна група, особливо, коли, як мені відомо, з заявою солідаризується більше число наших професорів, що не могли її підписати з причин інших, як та, що вони з нею не погоджуються.

Лише будучність зможе показати, що було, а що не було, наївним, і хто був, а хто не був наївним. Що вражає — це факт, що Редакція аполітичної газети займає таке однобічне становище у дискутабельному питанні, а особливо ж, що для висловлення с в о г о упередження вживає епітетів, яких у поважній дискусії і під адресою поважних людей — слід би уникати. Такі епітети під адресою людей, що стоять осторонь партійної гризні, лише відсувають від участи у нашому політичному і громадському житті сили, яких нам так бракує.

Д-р Микола Бараболяк
Вінона, Мінн.

У СПРАВІ „ЗАЯВИ" ДО СОВЄТСЬКИХ ГОЛОВАЧІВ

Читаючи цю випрану, бліденьку „Заяву", я зразу пригадав собі історійку, яку недавно вичитав чи не на сторінках „Свободи". В тій історійці розповідається про американського журналіста, який зустрів в СССР жида, що виїхав з Америки до СССР укріплювати комуну і що його ця комуна при вступі до СССР обдерла до нитки. Отож, коли американський журналіст спитав цього нещасливця, як то там з укріплюванням комуни, він відповів: „Якщо ви в житті не бачили правдивого ідіота, то подивіться на мене!"

Якби ця „Заява" якимсь чудесним чудом дісталася в руки наших людей, то вони не могли б сприйняти її інакше, як то окреслив себе жид. Бо подумати — по такій страшній масакрі нашого народу (сам Сталін признався Черчіллові, що насаджування колгоспів забрало 10 мільйонів жертв) така солодкаво - дурненька, бліденька „Заява"!

Щоб не псувати собі нервів, автор цих рядків стверджує лише, що в своєму вже таки не короткому житті нічого дурнішого не читав.

О. Доброс
Клифтон, Н. Дж.

М. Швергун

СВІТЛАНИНІ КАЗОЧКИ

(2)

Також н а п р о ш у є т ь с я згадка про матір Каґановічів, яка жила в царському палаці в Києві, що був своєрідним Кремлем для високопоставлених партійців, які приїздили з Москви. А коли стара Каґановічка померла, то їй влаштували справді царський похорон, з військовою оркестрою і з привезеним із Польщі кантором, згідно з ортодоксальною жидівською традицією. Отже, верхівка комуністів однаково поводила себе і в Москві і в Києві, чого не так то дуже могли дозволяти собі українські комуністи, які в той час уже перетворились на „комуністів України".

Але повернімось до Світлани. Її дитинство проходило здебільша на отих „дачах", які для Сталіна будував на Кавказі, в Криму і біля Москви архітект Мирон Мержанов. Жили вони оточені слугами, хоч і називали їх „домработніцами". Ці слуги більше боялися своїх „пролетарських панів", ніж колишніх буржуазних, бо від „пролетарських" залежало їх життя. Зрештою, всі слуги Алілуєвої, крім Світланиної няні, після її смерти десь зникли.

Коли додати до цього особисту охорону для кожного з членів родини Сталіна і для кожного члена родини інших кремлівських можновладців, то можна собі уявити, скільки вся ця компанія коштувала державі!

Щодо намагань Світлани перекласти провину і відповідальність за злочини Сталіна на Берію, то навіть і поблажлива американська критика не може погодитись з ними, настільки вони безпідставні. Світлана обвинувачує Берію навіть за убивство Кірова, хоч уже в рік убивства ходили чутки, що Сталін боявся надмірного успіху Кірова у ленінградських комуністів і надто великої його влади майже над усією Північчю СССР, за Ленінградом і в Карелії. Берія, звичайно, був одним із найбільших большевицьких злочинців, але Сталін, мавши мізерного Єжова, запровадив такий дикий, нічим необмежений терор і беззаконня, що прихід Берії був, особливо на початках, великою полегшею.

Для Світлани нема нічого ганебного в тому, щоб працювати в ҐПУ чи НКВД. Вона навіть з гордістю згадує, що чоловік її тітки Анни (Алілуєвої) Стах Реденс був чекістом. Але для нас, що бачили всю беззаконність і терор чекістів, це слово звучить огидно. І тому, коли пізніше Світлана з жалем згадує, що після смерти матері Реденса заслано, ми з приємністю відзначаємо: „таскав вовк, потаскали й вовка!"

Взагалі родина Алілуєвих, як її описує Світлана, не викликає великої симпатії; бабця-німка, що безупинно закохувалась у „південних" чоловіків і під кінець жила окремо від чоловіка, тітка Анна — безладна гістеричка, що також відбула заслання за часів Сталіна — виглядає як одна з тих метушливих псевдогромадських російських жінок, що проводили життя в політичних суперечках, у ніколи не доведених до кінця спробах щось робити „для народу", та в амурних пригодах на засадах вільного кохання, плутаючись у чужі справи під приводом допомоги друзям і не маючи здібности зарадити сама собі. Світлана пише про її доброту, але це та безтолкова доброта, яка приносить більше нещастя, ніж радости оточенню. Для догляду за хатою і дітьми Реденси, звичайно, мали наймичку, Тетяну, яка була для їх дітей приблизно тим же, чим для Світлани її няня: джерелом любови, тепла та опіки.

Варто згадати, що Реденс був головою Чека на Україні і жив з родиною в Харкові. Можна собі уявити, як розправлявся цей „славетний чекіст" з українцями, які потрапляли йому до рук. Світлана мусіла згадати, що Реденс не був вірним чоловіком, а вганяв за жінками, як і більшість совєтських бюрократів, „совбурів", як їх тоді називали. Як поляк, він був близький до Дзержінського і мав великі впливи ,тож для його амурних пригод було мало перешкод.

І тітка Анна і інший дядько Світлани, Фьодор, збожеволіли, так що в родині, мабуть, була якась спадковість, можливо алькоголічна чи сифілітична, бо ці хвороби були тоді широко розповсюджені в Росії. Як відомо, Ленін загинув від прогресивного паралічу, який буває внаслідок сифілісу.

Звичайно, для малої Світлани дитинство серед цієї родини могло бути щасливим ,хоч напевно деякі ознаки хвороби і незрівноважености мусіли проявлятись у тих людей і раніше. В користь Фьодора можна сказати, що він збожеволів, не змігши винести картин диких розправ большевицького ватажка Камо над населенням, виду крови, ран і тортур, які розкривались перед ним.

Большевики у перші часи революції любили кричати про „гідру контрреволюції", але гідра їхньої „революції" також жадібно поглинала своїх дітей!

Сама мати Світлани, Н а д є ж д а Алілуєва, впала жертвою цієї гідри.

В 1917 році, коли почалась революція, Надєжда була ще гімназисткою. Світлана наводить її листи до друзів родини, Радченків, також пізніше видатних комуністів. З цих листів видно, що в 1917 році Надєжда мало-що знала про большевиків, святкувала Різдво, раділа „безкровною революцією" і навіть співчувала Чхеїдзе, членові російського Тимчасового уряду, грузинові — меншовикові і запеклому ворогові Сталіна, коли у Чхеїдзе помер син. Але найбільше уваги вона звертає на свої шкільні успіхи.

А в лютому 1918 р. Надєжда вже виходить заміж за Сталіна, про якого нема згадки в жадному з листів. Значно більше її тішить те, що в її кімнатці ховався Ленін, коли його розшукувала поліція Тимчасового уряду.

Шлезінґер в тій же рецензії („Атлантик", листопад, 1967 р.) пише, що ходили чутки, нібито Надєжда мусіла вийти заміж за Сталіна, що це був „вимушений" шлюб. В усякому разі, як комуністка, Надєжда не оформилась ще шість років, і аж у серпні 1924 року пише листа до Радченків, просячи їх дати їй рекомендації для переходу з кандидатів у члени компартії.

А в листопаді 1932 року Н а д є ж д а демонстративно вийшла з кремлівського бенкету на честь п'ятнадцятої річниці жовтневої революції. Чи причиною того були ревнощі, чи опозиція до колективізації, ми можемо тільки здогадуватись.

На другий день вона була вже мертва.

Для Сталіна, якого Світлана з усіх сил намагається показати самотнім і огірченим на життя, почалась серія нових закохувань. Відомо тільки про два „шлюби" Сталіна, але скільки було жертв його примхи — невідомо і, мабуть, уже ніколи не буде відомо. Його ставлення до жінок виявилось у спогадах Булліта, колишнього посла ЗДА в Москві.

Під час вистави якогось балету — пише Булліт, — Сталін нахилився до нього і сказав, вказуючи на сцену:

— Вибирайте, яку хочете, і вона ввечері прийде до вас!

Вихований у пуританських поглядах, Булліт жахнувся, і, можливо, це було першим поштовхом до його розчарувань у російській революції, цьому, як дехто з американців пише, „великому експериментові".

Світланина книжка показує, що цей експеримент відбувся на нещасних народах Совєтського Союзу, а комуністична верхівка жила, розкошувала, розважалась, одягалась і обставлялась, як колись великі багачі і аристократи, і власне кош-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Важливе українське видання французькою мовою

Об'єднання Української Молоді у Франції — „Лє жон аміс де Л'Юкрен", видало в Парижі в кінці 1967 р. нове число франкомовного „Франко-Українського Бюлетеню ч. 28 - 29", з портретом Миколи Міхновського на обкладинці. За скромною назвою „Бюлетень" насправді криється книжка в 128 сторінок, в якій зібрано багато важливого матеріялу для французького читача у Франції і в Канаді та для всіх, хто тією мовою володіє. Редагує видання Катерина Лозовінська, заступниця — Калина Угрин, до редакційного складу входять Мирослава Маслова, Ольга Репетило, Катерина Штуль і Оксана Калюжна. З приводу такого складу можна сказати, що українки-інтеліґентки у Франції дійсно перебрали ініціятиву (і турботи) від мужчин!..

Минуле і сучасне України постане в багатьох аспектах перед читачем цієї книжки. Як сказано в передмові, завдяки тижневику „Українське слово" в Парижі, редакція одержала „Лист із табору ч. 17 в Мордовії", надрукований поруч із іншим цінним документом сучасної української визвольної боротьби — промовою Івана Дзюби в Києві в 1966 р. з нагоди 25-річчя масакри в Бабиному Яру. Конспективний огляд подій „Українська революція", і стаття Дмитра Андрієвського про „Жовтневу революцію", як і великий, підкріплений багатьома цифровими даними, огляд М. Єремієва „До 50-річчя Української Революції" дадуть французькому читачеві уяву про події в Україні і в Росії в 1917 - 20 роках, з підкресленням, що тоді відбувались у тих двох різних країнах різні й революції. У своїй статті інж. Д. Андрієвський в кінці згадує про важкі наслідки поневолення України большевицькою Москвою та про найновіші вияви боротьби, і закінчує свої міркування про московсько-большевицьку імперію такими словами: „Ювілейні відзначування 50-річчя жовтневої революції якоюсь мірою спричинились до стримання розвалу совєтської імперії, однак, той розвал — це вже питання часу, і жодними гаслами чи закликами не зупинити того процесу".

Калина Угрин провадить французького читача послідовно, рік за роком, шляхами найновішої історії України — УССР, починаючи від 1917 року. Як новочасний літописець, вона коротко занотовує, дотримуючись хронологічного принципу, найважливіші події з боротьби українського народу проти окупанта, скупо, і тому так вражаюче, розповідає про нищення українського села, про штучний голод 1932 - 33 років, про ліквідацію письменників, про політичні вбивства з-за рогу: Є. Коновальця, Л. Ребета, С. Бандери, про боротьбу УПА, про найновіші русифікаційні заходи в Україні і т. д. Цитуючи з видання „Ль-Ест Европеєн" з 1963 року, що з України влада вивезла більше як половину всіх переселених в СССР, в той час, як із центральної Росії не було переселено й однієї родини, Калина Угрин наводить такий разючий приклад: „у 1922 році в Україні було 1 800 000 росіян, а в 1959 році їх було вже 7 мільйонів осіб, себто 16,9% всього населення". Вивозами, русифікацією, змішуванням людей різних націй, пише авторка, сучасні керівники „хочуть здійснити задуми Сталіна про тотальне знищення української нації."

У збірнику передруковано статтю Миколи Міхновського „Незалежна Україна", вірніше — його промову виголошену в 1900 р. у Харкові; уривок з промови онтерійського міністра в Канаді А. Гроссмана на антимосковській маніфестації в Торонті в 1967 р.; переклад відкритого листа архиєпископа УПЦеркви Мстислава до „Радянської України"; поміщено добру критичну рецензію на найновішу московську фальшивку французькою мовою „Історію СССР, від античних часів до наших днів", яку рецензент О. Коваленко цілком слушно порівнює з „культуртреґерами" з так зв. „Третього райху" — гітлерівськими спотворювачами історії (не зрозуміло, чому автор передає прізвище гетьмана Б. Хмельницького для французького читача, як „Хмельнитси", коли ще й Ріко в „Історії Оттоманської імперії" з 1709 р. французькою мовою називає нашого гетьмана „Хмельніцкі", з літерою „к"). Кілька статтей присвячені українцям Канади і самій Канаді, що сприятиме поширенню цього збірника у французькій частині тієї країни і, одночасно, поширенню відомостів про українців у Канаді і в світі, — між канадійськими французами.

Редактори „Франко - Українського Бюлетеню" по змозі тримають руку на живчику подій: у хроніці знаходимо деякі відомості з життя українських клюбів молоді у Франції і Канаді, вістку про заплянованє відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині, про заснування франко - українського товариства у Квебеці, про вибір Місс Поневолених Націй у Бофало та ін.

Якщо мова про побажання до цього важливого видання, то добре було б довідатися про найновішу працю й осяги таких українців у Франції, як оперового співака Мирослава Скали-Старицького, маляра Андрія Сологуба, науковця інж. А. Жуковського та і н.; про долю бібліотеки й архіву покійного проф. Ілька Борщака; чи займається хтось у Франції вивченням документів про королівну Анну Ярославну й ін. Важливо було б розповісти про працю наукового Осередку НТШ у Сарселі, як і про діяльність проф. Марі Шерер у Школі Живих Східніх Мов, про українських студентів Сорбони — тематика хоч і не невичерпна, але велика.

Леонід Полтава

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Український священик на Гаваях

Отець Венцислав Гоцуляк, парох римо-католицької церкви св. Патрика в Гонолюлю на Гаваях. Знимка з лист. 1967 р.

Розшукуючи українців на Гаваях, я натрапив на Венцислава Гоцуляка, пароха римокатолицької, американської Церкви св. Петрика в Гонолюлю. Отець Венцислав відправляє Богослужби, вчить у школі і бере жваву участь у житті своєї парафії, без огляду на поважний вік — 75 років. Його життя — це казка і втілення траґедії української еміґрації на Гаваях. Минає саме сімдесят літ, коли багато українців підписали у Бремені контракти, яких не вміли прочитати і змісту яких не знали... Були то переважно селяни з Косівщини, Борщівщини та Бучаччини. Крім них, їхали ще й австрійські поляки та німці. Всю ту групу еміґрантів назвали коротко „Галичани" —

По важкій тримісячній подорожі кораблем, вони потрапили на гавайські плянтації цукру в жовтні 1897; за ними прибули ще й друга і третя групи „галичан", дещо пізніше.

Між тими групами наших переселенців були й родичі тоді п'ятирічного Данка Гоцуляка з Косівщини. Не всі українці витримали примітивне, мало поплатне, січно під дощами і зливами, життя „підсолоджуване" ще й палицями японських наглядачів.

„Там навіть не було такого хліба як у рідному краю, ні бараболі, ані церкви, ні священика", — нарікав Михайло Лизак.

Тому, що серед наших еміґрантів не було ні душпастирів, ні провідників, а праця й клімат ніяк не відповідали нашим людям, вони почали втікати. Тоді австрійсько-американські завідувачі заявили людям: „відробіть за свій переїзд, за наші видатки, і зможете іти геть". Вони добре знали, що наші люди не мали цента при собі.

Невеличка кількість з новоприбулих почали привикати до нових умовин. Деякі діставши поміч від друзів з Америки, Канади й Аляски, потім переселилися до тих країв. Та не всі мали знайомих в Америці чи Канаді. Інші застрайкували. Їх, закутих у ланцюги, тримали, немов рабів, у державній тюрмі в Гонолюлю, аж доки хтось не сплатив їхнього боргу за переїзд. Тоді великий щоденник „Ді Сан-Франціско Еґзамінер" за липень 1899, за намовою о. Агапія Гончаренка, помістив потрясаючу сумлінням статтю „Невільництво під американським правлінням на Гаваях".

Між 36 галичанами знайшовся і один жидівський столяр. Викупити його прийшов гавайський рабін Левин, із добрими грішми. Той рабін і розповів про нещасливих українських виходців на Гаваях у згаданій статті, подаючи деталі про хитрий „контракт", на підставі якого тримали виснажених і схорованих галичан у в'язниці...

Довго я розшукував відомості про долю тих нещасливців.

Аж отець Гоцуляк усе пояснив: чужі люди викупили свободу нашим еміґрантам і ті роз'їхались, хто куди — до Канади, Америки, а деякі й на Аляску. З тих українців, які залишились на острові, американські опікуни вибрали двох хлопців, Гасія та Гоцуляка, на науку. — Першого навчали в школі на Гаваях на протестантського пастора, і він ним працює й досі, (але він рішуче відмовився у своїх листах до мене признаватися до українства, заявляючи, що він „ірляндець"), а Данко Гоцуляк був висланий аж до Бельгії студіювати католицьку теологію.

Молодий студент скоро забув рідну мову. Тому, що він був слов'янин, його ім'я Данко замінили на.., чеське „Венчислав". Про Україну чи українців йому ніхто ніде нічого не говорив. Він тільки запам'ятав слово „галичани". Коли я дістав його адресу, представив йому еміґраційний документ з іменами його родичів, то він радо дався переконати, що він українець. Стале посилання на його адресу англомовної преси й книжок про Україну скріпило його переконання, що він українець. Довідавшись про можливість мойого сина, Антона, що служить у В'єтнамі, побувати в Гонолюлю, о. Гоцуляк запросив його до себе. У своїх листах він стало згадує, що він відмовляє молитви за його щасливий поворот. Від себе й своєї родини я посилаю йому старо-український хрест на його уродини.

Для утримання зв'язків з невеличкою нашою еміґрацією на Гаваях закликаю наших священиків, щоб по-англійськи побажали йому щасливих уродин і посилали й англомовні книжки, часописи та просили, щоб він розсилав їх до останніх онуків українських переселенців на Гаваях, а він їх знає. Його адреса: Rev. W. Hoculak, St. Patrick's Church, 1124 — 7th Avenue, Honolulu, Hawaii 96816.

Ф. Луців

Джансон закликає Конґрес схвалити закон про охорону громадянських справ

Вашингтон. — 24-го січня президент Джансон звернувся до Конґресу з закликом схвалити закон про охорону громадянських прав. Президент просить Конґрес схвалити той законопроєкт, який він вносить вже четвертий раз, бо міські заворушення частини неґритянського населення не сміють бути причиною того, що Конґрес не схвалить закону, який унеможливлюватиме дискримінувати неґритянське населення та позбавляти його тих прав, що йому належиться згідно з Конституцією. Президент пропонує Конґресові схвалити законопроєкт про скасування расових обмежень при продажі домів, винаймі мешкань, про справедливий вибір членів судів присяжних, про федеральну охорону для громадян, які користуються зі своїх громадянських прав та про кари для тих, які керуються расовими упередженнями при приниманні на працю робітників. Президент заявив, що він переслав своє звернення з неприємністю, бо в „ідеальній Америці ми не повинні схвалювати нові закони", щоб охороняти громадянські права.

Погруддя Маркіяна Шашкевича стоїть на цвинтарі у Львові на старій тачці

Львів. — Хоча совєтська преса задля красного слівця та задля еміґраційних читачів час до часу згадує про славного пробудителя українських людей на західніх землях України, поета - священика Маркіяна Шашкевича, однак насправді нічого не робиться в УССР для його вшанування. Не перевидано навіть неповного збірника творів М. Шашкевича, немає докладної біографії поета - просвітителя, а недавно Товариство охорони пам'яток історії та культури заледве змогло врятувати від знесення старовинну церковцю, де правив о. М. Шашкевич, про що коротко згадувала київська „Літературна Україна" з 19 січня 1968 р. У тому ж числі газети учитель, який побував з учнями на екскурсії у Львові, пише: „У Львові, крім могили Шашкевича, немає місця, яке свято зберігало б пам'ять про людину „щиру і просту, огріту неложною любов'ю до рідного народу" (І. Франко). А треба б над цим задуматися передусім нашим львівським письменникам, митцям. І я вірю, що вони думають над цим.- Особливо вразила дітей, і чи тільки дітей, сумна картина на Личаківському кладовищі, де могила М. Шашкевича цілковито запущена і з неї скинено пам'ятник - погруддя поета. „Літературна Україна" не розповідає докладніше про те нове нищення пам'яток історії інших народів: „А ще більше стало мені і навіть ніяково перед своїми учнями під час екскурсії у Львів, коли ми пішли на Личаківське кладовище вклонитися могилам Шашкевича і Франка. За кільканадцять метрів від могили Шашкевича ми побачили поетове погруддя, яке стоїть на старій поламаній заіржавілій тачці. Зацікавились — і почули досить неприємну історію."

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ... 300 ПІСНЯХ

Патетично називаючи новий збірник пісень „Радянська пісня" „пісенною історією нашого народу", „Радянська Україна" з 25 січня сповістила, що в тому збірнику є всього - навсього лише 300 пісень. Їх доповнюють „вступна стаття і членені примітки". У збірнику опубліковані пісні, частушки і коломийки совєтського періоду, ніби історія України розпочинається з УССР. Збірник видало видавництво під назвою „Наукова Думка"...

КОНВЕНЦІЇ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

канської Республіки завжди у великому клопоті, коли їх питають, чому ЗДА дотепер не ратифікували цих конвенцій.

Московські делеґати в ОН посунулися в своїй нахабності так далеко, що в 1966 р. назвали Америку дволичною, бо вона, мовляв, розпинається перед світом за права людини, а сама не ратифікувала такої важливої конвенції, якою є конвенція про народовбивство. Член американської делеґації Абрам спокійно на це відповів: „Правда, ми її не ратифікували, але ми не вчинили також катинської масакри".

Здається, досвід останніх десяти літ повинен переконати думаючих людей, що права людини тісно пов'язані з миром у світі. Ленін, Сталін та їхні насліддники не пішли б на підбій сусідніх країн і не стреміли б до володіння над цілим світом, якби в зародку не задушили прав людини у себе вдома. Це саме можна сказати про їхніх учнів Гітлера та Мао Тсе - тунґа. Диктатори все і всюди пускаються навіть на найбільш одчайдушні дії і війни, щоб закріпити і вдержати за собою владу. Тому чим більше будуть поширені права людини, тим більші будуть вигляди на вдержання миру в світі.

Не можна допускати наївної думки, що коли ЗДА ратифікують усі згадані конвенції, відразу покращає доля поневолених народів. З другого боку неправильний є погляд, що комуністи нічого не роблять собі з обвинувачень у потоптанні прав людин. Коли з наказу Москви появилася в Києві книжка „Юдаїзм без маски" і коли проти неї запротестували поважні круги на Заході, Москва не тільки стягнула ту книжку з обігу, але ще й осудила її автора. Комуністи нічого не бояться так, як домагання народів привернути їм належні права.

Рік 1968-ий проголошено Роком Прав Людини. Наказом хвилі є, щоб українці включилися в це святкування під проводом Секретаріяту СКВУ, а вся українська спільнота дала йому повну моральну та матеріяльну допомогу в цій шляхетній акції.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 ave.

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 2-го лютого відбудеться там доповідь Люби Абрамюк, яка вернулась із студійної подорожі по Індії, на тему „Минуле і сучасне Індії". Доповідь буде багато ілюстрована фільмом та прозірками. Початок о год. 8 веч.

СВІТЛАНИНІ КАЗОЧКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тами спочатку цих багачів, а пізніше — поневолених народів. Тільки в сорокових роках встановлено платні для верхівки, і вони почали самі платити за утримання себе і своїх родин. Але коли порівняти ціни закритих розподільників з цінами в загальних крамницях і цінами на чорному ринку, де ті самі комуністи з підприємств збували продукцію підкорених їм робітників за скажені ціни — то побачимо, що й тепер Кремль та його аґенти по всій країні коштують народові несамовиту ціну, не кажучи вже про нещастя, які спадають на народи через те, що вони примушені слухатись людей, які вміють тільки адмініструвати.

Ніякі ліричні відступи Світлани, охи і ахи над природою не переконають читача, що жінка, яка мала чотирьох чоловіків, зазнала колосальної влади, оточена була лестощами, а потім скинута на рівень звичайної партійки, — що ця жінка могла, мала змогу зберегти наївність старорежимної інститутки, оту невинність і чистоту поглядів, якими Світлана так прикрашує себе. Звичайно, як і всі кремлівські володарі, як і всі їхні родини, Світлана була відірвана від життя, але не до такої міри, як вона це описує.

Є факти, яких вона не могла не знати, і коли вона цих фактів у своїй книжці навіть не згадує, то виникає сумнів у вартості всього її твору, як історичного документа. А іншої ціни він не має.

В АМЕРИЦІ И У СВІТІ

НАУКОВЕЦЬ ТВЕРДИТЬ, ЩО ВСЕСВІТ може бути виповнений частицями, які мандрують із більшою швидкістю по космосі від швидкости світла. Швидкість світла становить 186,000 миль на секунду. Славний Айнштайн в своїй теорії твердив, що неможлива є більша швидкість від швидкости світла. Коли теорія Айнштайна правдива, то неможливо було б скомунікуватися з тими цивілізаціями, які, можливо, існують дуже далеко від нашої Землі. Треба б 100,000 світляних років, щоб світло, чи радіова вістка, дійшла від нас до найдальшої зорі в зоряній системі, що зветься Галактикою, до якої належить Земля. Коли правдива теорія д-ра Джералда Фейнберга з Колюмбійського університету про більшу швидкість від світла, то можлива комунікація з іншими „світами" в космосі.

Ділимося сумною вісткою з колишніми Львов'янами та з Українською Громадою у вільному світі і на Батьківщині, що 23-го січня 1968 р. після короткої недуги упокоїлася в Бозі уродженка города Льва

МАРІЯ з СОБОЛІВ ЯРИМОВИЧ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 27-го січня 1968 р., о год. 9-ій ранку в катедрі і на кладовищі св. о. Миколая в Шикаго, Ілл.

●

Достойній Родині у її тяжкому горю, складаємо вислови щирого співчуття.

КЛЮБ ЛЬВОВ'ЯН у ШИКАГО

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

сл. п. інж. ЕВГЕНА НОСКОВСЬКОГО

ХОРУНЖОГО УСС і УГА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

в понеділок, дня 5-го лютого 1968 р.

о год. 6:45 ранку

в Українській Католицькій Церкві св. ЮРА при 7-ій вулиці в Ню Йорку.

Сестра — ГАЛИНА НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

●

Пам'яті сл. п. Брата, складаю:

$10.00 — на охорону воєнних могил,
$10.00 — на В-во „Червона Калина",
$10.00 — на Українську Медично-Харитативну Службу в Европі,
$10.00 — на Радіопрограму оо. Василіян в Ню Йорку.

В ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ моєї Незабутньої МАТЕРІ

бл. п. Олександри з Ліницьких МАРКОВИЧ

був. артистки ЛАВРОВСЬКОЇ

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 4-го ЛЮТОГО 1968, о год. 11:30 ранку в Катедральному Храмі Непор. Зачаття Преч. Діви Марії 816 N. Franklin вул. у Філядельфії, Па.

До участи в Панахиді сердечно запрошує Приятелів, Артистів, Учнів та Знайомих

Проф. ЗОЯ МАРКОВИЧ — донька

Замість квітів на свіжі могили: нашого Дорогого Стрийка

бл. п. о. ВОЛОДИМИРА РАТИЧА

і

бл. п. ЛІДІЇ з КУДРИКІВ ПРОКОПОВИЧ

складаємо 10.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі.

Дарія і Михаїл ПЕНЦАКИ зі сином

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ТОМИ РОМАНА ЛУШПИНСЬКОГО

інженера хемії

на Дар Українському Воєнному Інвалідові зложили:

Д-р Сава й Анна Никифоряки і Степанія Крушельницька $20.00
Зенон і Любомира Ціховляси й Ірена Копачинська $20.00
Д-р Галина Носковська-Гірняк $10.00

ВІДДІЛ ОбВУА НЮ ЙОРК

Замість квітів на могилу

бл. п. ЛІДІЇ ПРОКОПОВИЧ

складаємо 10.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі.

●

Родині Покійної висловлюємо наше глибоке співчуття.

Марія, Христина і Кость ТРЕТЯКИ

Замість квітів на могилу

бл. п. мґра ОСТАПА ФІРЧУКА

складаємо 10.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі.

Марія, Христина і Кость ТРЕТЯКИ

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 21-го січня 1968 року наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п. Інж. ОРЕСТ С. СЕРЕДИНСЬКИЙ

ПОХОРОН відбувся дня 24-го січня 1968 р. з Катедри Св. Отця Миколая на місцевий цвинтар в Шикаго, Ілл.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибиті:

дружина — д-р ЛІДІЯ
дочка — ОЛЬГА
сестра — ІВАННА
Ближча та дальша Рідня

Елізабет, Н. Дж.

35-ЛІТТЯ 24-го ВІДДІЛУ СУА

Відзначення ювілею получено з різдвяною зустрічю. Численно зібрані членки та гості мали нагоду побачити одноактівку п. з. „Вифлиємська ніч" — дуже вдало уложену і підготовану п. Катериною Шперун, культосвіт. та імпрезовою референткою Відділу. Виконавцями були членки відділу та їх родини.

Опісля голова п. Катерина Сосецька започаткувала другу половину вечора, вітаючи приявних. Вона попросила о. пароха И. Федорака провести молитву. — Тоді була вечеря. — Опісля голова попросила до слова голову Централі СУА п. інж. Степанію Пушкар, що вітала Відділ з їхнім ювілеєм. Висказала признання за працю та гарними словами заохочувала продовжувати її, підчеркуючи, що ми тут на волі не смієм забувати про це, що наш нарід в Україні поневолений, але в таких тяжких обставинах держиться і виховує дітей на свідомих своєї ролі — чого доказом є останні вияви спротиву.

Попрошено до слова голову Окружної Ради п. Ірену Левицьку. Вона належить до 24 від. і є довгі роки членом відділу. По зложенні на руки голови п. К. Сосенецької привіту від усіх відділів округи представила відпоручницю 28-го відділу в Нюарку п. Марію Герус, а від нового відділу ч. 45 в Елізабеті п. Галину Курівчак. Тоді привітала першу і довголітню голову відділу п. Марію Полевчак і всіх членок-основниць. Вичислила всі бувші голови: а саме п. Анну Гнатюк, покійну п. Марію Процюк, що на жаль так передчасно від нас відійшла у розквіті життя і невтомної праці. Слідуючими головами були п. Ольга Граб, п. Леся Когут, а тепер п. Катерина Сосецька. Секретарками були: п. Леся Кінаш, пок. Марія Кіценюк-Процак, п. Анна Гнатюк, п. Ірена Левицька, п. Марія Луняк, п. Леся Когут, п. Ольга Граб, тепер п. Юлія Поляньска. Кас'єрками були: п. Анна Слободян, п. Анна Генега, п. Марія Гевета, тепер Ольга Левчук.

Повстанням з місць з місць вшановано пам'ять всіх членок, що відійшли від нас назавжди. Пані І. Левицька заохотила брати участь у сходинах Окружної Ради та подала, що з 24 відділу п. О. Граб була містоголовою і головою Окр. Ради, п. Леся Когут секретаркою, а сама була була там культ. осв. референткою, опісля секретаркою. А тепер головою. Тут подала вона короткий перегляд праці за час існування відділу з трьох точок погляду, а саме пропаганда української справи; участь у здвизі Ню Джерзі зорганізованому ОДВУ, у протикомуністичній маніфестації в Нюарку, в поході з нагоди 300-ліття Елизабету, в поході з нагоди 4-го липня, виставки в ІМКА (печиво і писанка), покази писання писанок в часі Базарів, висилкою писем у справі невільничої праці в Україні, у справі іміграційного закону та значка Т. Шевченка... Друга точка погляду — культ-осв. праця: реферати і сходини для вшанування визначних героїнь, героїв та події, фільми на медичні теми з поясненнями д-р Р. Граба, вистави, покази моди, косметики, прогулянки і приняття з програмами. Третя точка — суспільна опіка: відвідування і поміч хворим та немічним, датки на інвалідів, табори молоді, поміч в будові місцевої школи, датки на дім СУА, на будову церкви у Франції, посилки до Югославії, удержування студентів теології у Бразилії. вкладка на фонд Катедри Українознавства, даток на Світовий Конгрес Вільних Українців, на фонд хворіб серця та рака, посилка дарунків місцевим воякам у В'єтнамі, даток Сестрам Служебницям з нагоди 75-літнього ювілею. Тут слід підчеркнути, що в нас вже 12-ій рік діє комітет „Мати і Дитина" під вмілим проводом п. Марії Хитра. З його збірок йшла поміч садочкові у Німеччині, а тепер у Бельгії.

Голова Відділу попросила до слова п. Романа Слободяна, що виголосив гарну, патріотичну промову, закликаючи плекати рідну мову, держатися своєї церкви та організацій. Оповів, що колись перед 35-ти роками приїхав до Елизабету, поміж жінками зорганізуватися. Виходить був щасливий на руку, бо зачате ним товариство процвітає так, довгі роки.

Голова п. К. Сосенецька подякувала сердечно всім приявним за участь, виконавцям за виконання сценки з колядами та й заповіла прихід святого Миколая, що роздав усім дарунки.

На цьому закінчено це миле і гарне свято.

І. Л.
пресова референтка відділу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 3-го ЛЮТОГО 1968 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва Дністер — 361 Відд. о год. 7:30 веч. у власній домівці, 119 Avenue „А". На деннім порядку: звіти уступаючої Управи та вибір нової Управи на діловий рік 1968. Проситься членів прибути на збори. Цих членів, що не вплатили чл. вкладок за 1967 р. та за січень 1968 р., просимо вплатити. — В. Вишиваний, предс., В. Яськів, секр.

НЕДІЛЯ, 4-го ЛЮТОГО 1968 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 39-ий Відд. о год. 3-ій по пол. в малій залі УНДому. Збирання чл. вкладок: субота — 7-10 веч., неділя 12-3 по пол. Довжних членів, проситься вирівняти чл. вкладки, а всіх членів взяти участь у зборах. — Управа.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1968 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні загальні збори Т-ва Запор. Січ — 251 Відд. о год. 1-ій по пол. в церковній залі св. ап. Петра і Павла при Вест 7-ій вул. Збори не відбулись 14 січня з причини сніговії. Проситься членів до участи. — В. Козир, предс., Т. Шмагала, секр.

ГАМТРАМК, Міш. Місячні збори Т-ва М. Шашкевича — 94 Відд. о 2-ій год. по полудні в Укр. Дем. Клюбі при вул. 2376 Грилінг. Проситься членство вирівняти свої залеглості. — М. Борисьевич, рек. секр.

СУБОТА, 17-го ЛЮТОГО 1968 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори 204 Відд. ім. о. А. Гончаренка о год. 5-ій по пол. в домівці Самопомочі, 98 2-га Еве. (між 5-6 вул.). На порядку нарад: звіти урядників, Контр. Комісії, вибір нової Управи та інші важливі справи для нашої організації. Просимо про численну участь в тих річних зборах. — П. Марко, предс., В. Палідвор, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1968 р.

ТОРОНТО, Онтаріо. Канада. Річні звичайні загальні збори 408 Відд. ім. Митр. Шептицького, о год. 3-ій по пол. в залі церкви св. Покрови при вул. Лідс-Осінгтон. На порядку дня: звіти, дискусії і вибір нової управи на 1968 рік. Буде порушено цілий ряд актуальних справ для добра нашого Відділу. Просимо всіх членів прибути на означений час та привести з собою своїх близьких і знайомих та всіх не вписаних до нашої Організації, але тих, що цікавляться справами УНС. Гостем — реф. На зборах представники Головного Уряду, будуть забирати слово в усіх порушених справах і питаннях. — Д-р К. Ващук, гол., мгр. М. Бардин, секр.

ЧЕСТЕР, Па. Загальні річні збори 388 Відд. — Запор. Січ о год. 2-ій по пол. у приміщенні УНДому при 4 і Борд вул. Проситься чл. прибути на збори. — Митр. прот. о. О. Мицик, гол., інж. С. Шевченко, секр.

НА ВАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

НА КІНОСТУДІЇ ІМ. О. ДОВЖЕНКА

Випускник Київського інституту ім. Карпенка - Карого Борис Івченко ставить художній фільм з часів Другої світової війни під назвою „Анничка", за повістю Б. Загорулька. Можна легко собі уявити українські „персонажі" того фільму про дівчину з Карпат, яка „стала на шлях активної боротьби" з гітлерівцями і їх помічниками. „Культура і Життя" з 25 січня повідомила також, що режисер Т. Левчук ставить фільм „Таке життя", за сценарієм Н. Рибака — автора повісти „Помилка Оноре де Бальзака", з часів перебування великого французького письменника в Україні. Ролю Бальзака виконує В. Хохряков.

„МАРШРУТИ РОМАНТИКИ"

„Молодь України" з 23 січня називає „романтикою" важку працю молоді: „Звився комсомольський вимпел над найпотужнішою в світі доменною піччю на Криворізькому металургійному заводі ім. В. І. Леніна. Видали достроково продукцію нові виробничі об'єкти Кременчуцького нафтопереробного заводу, Калуського хіміко-металургійного і Черкаського хімічного комбінатів, стали до ладу потужні енергетичні агрегати і т.д."

ІНЖ. ІВАН ЧЕРНИК

(Посмертна згадка)

Смерть св. пам'яті інж. Івана Черника, що про неї розійшлася вістка по Філядельфії 14-го січня, болюче вразила всіх українців Філядельфії й околиці. Про особу відійшлого інженера напишуть більше його знайомі, побратими зброї, товариші студій, що мали змогу знати його з давніших часів.

Я знаю про те, що св. п. Іван Черник молоденьким юнаком боровся в рядах Української Армії під час Визвольних Змагань 1918 - 1920 років. Ще майже дитиною, як 16-річний, вступив в Армію і разом з нею перейшов Збруч річку, пережив чотирикутник смерти. Кілько глибокого патріотизму було в молоденькому юнакові тоді, коли він вступав у ряди Армії, а ще більше тоді, коли покидав межі своєї Батьківщини.

Своїм поступованням під час цілого свого життя зокрема своєю прямолінійністю та патріотизмом вплів Покійний чимало запашних квіток у невмирущий вінок слави Черників.

Мені довелося познакомитися з покійним на праці у фірмі Вестінгтавз. Як дружньо, сердечно та вичерпно давав він поради та вказівки всім тим землякам, що їм пощастило дістати працю в цій великій фірмі. Декілька осіб завдячує йому перевишкіл на креслярів та одержання відповідної праці. Мав я також нагоду запізнатися з відданою працею покійного в Управі ОБВУА, відділ у Філядельфії, та в Управі відділу УККА там же. В обох цих товариствах давав він здорові пляни та пропозиції для поліпшення діяльности, а для відділу УККА посвятив він дуже багато свого вільного часу на протязі останніх двох-трьох літ.

Все усміхнений, зрівноважений та надзвичайно тактовний, легко розброював своїх опонентів виявами своєї доброзичливости, вирозумілости та всіх тих прикмет, що випливали з його глибокого серця.

І хоч як не хотілося б заторкувати сутородинні справи, все таки не можна оминути мовчанкою того глибокого переживання покійного, коли його дружина була важко хвора... До сьогодні не можу забути глибокої його радости, коли він сказав мені: „Хвала Богу, моя дружина щасливо перебула важку операцію серця і почувається краще".

Покійний, як пристало на вірного сина Української Католицької Церкви, дорожив нашими віковими народно-церковними традиціями, хотів видіти розквіт нашої Церкви та такий її ріст, на який є всі дані у цій вільній країні та у всьому вільному світі під проводом Його Блаженства Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа.

Всі шляхетні, для української справи корисні задуми та почини, він підтримував та в громадську працю включався так радо, як радо включався перед 50 роками в Українську Армію.

Тому відхід св. п. інж. Івана Черника в засвіти — це велика втрата для української спільноти Філядельфії, болючий удар для Родини, побратимів зброї та всіх тих, кому довелося знати покійного та працювати з Ним.

Всі ми клонимо свої голови перед масстатом смерти, перед світлою пам'яттю Дорогого нам Покійника та запевняємо Його безсмертного духа, що найкращу пам'ять про Нього збережемо в своїх серцях до нашого останнього віддиху, бо таких Черників між нами так маломало.

М. Дем'янчук

Губернатор Каліфорнії проголосив...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Росія" та „Уразливі Росіяни". Наша громада завдячує всі ці великі здобутки посолові д-рові Кренделеві та сенаторові Шмицові.

Як і кожного року, так і цього мейори міст Сан Франсіско, Овкленду і Сан Хозе в Північній Каліфорнії офіційно проголосили 22-го січня „Днем Українців і Незалежности".

Святкування золотої річниці відбулося в залі православної церкви в дні 21-го січня в Сан Франсіско. Після святочного бенкету, мистецьку частину відкрив коротким словом п. М. Цар та привітав і представив визначного гостя, інж. Романюка, оборонця 4-го Універсалу, а пізніше посла до Сойму Карпатської України та покликав до дальшого переведення свята мгра О. Кладка. З приємністю було слухати головну доповідь та бачити на грудях інж. Романюка бойові заслуги з Визвольних Змагань. Інж. Юрій Марени відчитав прокламацію від губернатора Каліфорнії та від мейорів міст. Організатором свята був мгр О. Кладко, який має заслугу в створенні мішаного хору. Також належиться подяка диригентові хору, п-і А. Наріжній, яка зуміла за короткий час підготовити хор, що полонив душі присутніх. Публіка обдарувала хористів щедрими оплесками. Хор виконав пісні „Ой зза гори кам'яної", „За Тебе Україно" та „Запорозький Марш", який на домагання публіки був повторений. Гучними оплесками присутні прийняли милозвучний дует пісень „Мій Рідний Краю" та „Ой у полі могила" у виконанні п-і Віри Бідної та п-и Марії Черепенко. Святочну програму це збагатили декламації п-і А. Наріжної, п-и М. Черепенко та п-и М. Косович. Це свято залишило глибоке враження в серцях присутніх. На закінчення відзначень Золотих Роковин місцева Екзекутива Відділу УККА також постаралася про святочну радіопрограму в українській і англійській мовах в неділю 21-го січня ц. р. о год. 10:15 вечора на стації KEEN, з якої від деякого часу вже стало передаються українські програми.

Пресовий реф. Від. УККА

Експорт ЗДА становив в 1967 р. $30.942 більйона, а імпорт 325.816 більйона

Вашингтон. — Департамент Торгівлі повідомляє, що експорт цієї країни в минулому році виносив 30,-942,000,000 дол., а імпорт 26,816,000,000 дол. І експорт і імпорт в минулому році збільшилися на 5 відсотків в порівнянні з 1966-им роком. В минулому році надвишка над імпортом виносила понад 4.1 більйона і була більша, як в 1966-му році, коли вона становила тільки 3.8 більйона дол. Уряд сподівався, що буде більша надвишка експорту над імпортом в 1967-му році. І так воно виглядало, але в четвертій чверті минулого року зайшли такі умовини, що треба було збільшити імпорт. В грудні 1967 експорт зменшився в порівнянні з листопадом і становив 2,603,900,000 дол., а імпорт сильно збільшився і виносив 2,524,800,000 дол., а в листопаді 1967 — 2,375,700,000 дол.

Посмертні згадки

ПАВЛІНА ПАВЛОВСЬКА, членка 230 Відд. — Б-ва св. І. Хрестителя УНС в Йонгстові, Огайо, померла 19-го грудня 1967 р. на 65 році життя. Покійна залишила в смутку сина Станля, сестру Олену Гарки і 3 внуків та 3 сестри в Україні. Похорон відбувся 22 грудня 1967 р. з похоронного заведення до церкви Пресв. Тройці при участи родини і членів Б-ва. Похоронена на цвинтарі Кальварія.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

КАТЕРИНА МУЗИКА, членка Б-ва св. І. Хрестителя — 230 Відд. УНС в Йонгставн, Огайо, померла 22 січня 1968 р. на 70 р. життя. Залишила в смутку мужа Івана, сина Володимира, невістку і 4-ох внуків. Похорон відбувся 25 січня 1968 р. з похоронного заведення до церкви св. Станіслава при участи родини і членів Б-ва.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

ЯКИМ КОНДАРЕВИЧ, член 253-го Відділу УНС в Лудлов, Масс., помер 12 листопада 1967 р. на 81-му році життя. Уроджений в селі Стриганці, пов. Стрий, Зах. Україна. Залишив у смутку 4 дочки і сина та багато внуків. Був примірним членом Відділу та громади в Лудлов.
Вічна Йому Пам'ять!
Д. Карко, предс.
В. Фіцик, секр.

МАРІЯ БАРНИЧ, членка 230 Відд. — Б-ва св. І. Хрестителя УНС в Йонгставн, Огайо, померла 5 грудня 1967 р. на 58 р. життя. До ЗДА приїхала 1949 р. Чоловік Покійної помер 1956 р. Залишила в смутку доньку Анну Кубала і сина Василя, який живе в Австралії. Похорон відбувся 7 грудня 1967 р. з похоронного заведення до церкви Пресв. Діви Марії, а відтак на цвинтар Кальварія, при участи родини і членів Б-ва.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

МАКСИМ ГОЛОВЧАК, член 146 Відділу УНС в Дітройті, Міш., помер 19 грудня 1967 року на 73 р. життя. Полишив у смутку дружину Елисавету, сина Едварда і 7 внуків. Був активним членом 48 років. Був жертвенним на народні цілі, а у Відділі був на різних становищах.
Вічна Йому Пам'ять!
Ст. Хом'як.

ПЕТРО САРАПУК, член 379 Відд. УНС в Шикаго, Ілл., помер 14 січня 1968 р. Нар. в селі Золотники, пов. Підгайці, Україна. Полишив у смутку дружину Магдалину, 2 дочки Ольгу, Дарію і сина Ярослава, 2 зятів — Теодора Турчин і Михайла Кос та 3 внуків — Зірку, Володимира і Христину. Похорон відбувся 17 січня 1968 р. з похоронного заведення до катедри св. о. Николая, а звідтам на цвинтар св. Николая при участи родини та членів 379-го Відділу.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Семків, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5943. Кровожадний Джена!

Тарзан прямував до землі вюдю, несвідомий того, що два факти вповні розбивали всякі надії на мир...

По-перше, ватажок вюдю був божевільний від влади і цікавився тільки проливом крови і вбиванням людей...

По-друге, Джепа заблокував всі стежки до свого села, і їх берегли озброєні злобні вояки!